

Y Gwir Anrh/Rt Hon Carwyn Jones AC/AM

Prif Weinidog Cymru/First Minister of Wales

ELGC(5)-24-18 Papur 3 / Paper 3

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

David Rees AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol

23rd Gorffennaf 2018

Annwyl David

Goblygiadau Brexit o ran cydraddoldeb a hawliau dynol

Ysgrifennaf atoch mewn ymateb i'ch llythyr dyddiedig 28 Mehefin. Gweler yr ymateb isod i'ch cais am eglurhad pellach ar bwyntiau a godwyd yn fy llythyr diwethaf.

Siarter Hawliau Sylfaenol yr UE: sut y bydd Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod Hawliau'r Siarter yn parhau i fod yn gymwys yng Nghymru.

Fe wnaeth Llywodraeth Cymru gefnogi ymdrechion yn y gorffennol i ddiwygio Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) yn Nhŷ'r Arglwyddi er mwyn sicrhau bod y Siarter yn cael ei hymgorffori'n llawn i gyfraith y DU ar ôl Brexit. Rydym felly'n siomedig iawn na fydd y Siarter yn rhan o gyfraith ddomestig ar ôl y diwrnod ymadael.

Mae'r ddogfen 'Charter of Fundamental Rights of the EU: Right by Right Analysis'¹ yn cyflwyno dadansoddiad Llywodraeth y DU o effaith y ffordd y mae hawliau sylfaenol yn cael eu trin yn y Bil i Ymadael â'r UE.

Gellir crynhoi safbwynt Llywodraeth y DU fel a ganlyn:

- Mae Llywodraeth y DU wedi penderfynu peidio ag ymgorffori'r Siarter i gyfraith ddomestig ar y sail nad yw'r Siarter yn creu unrhyw hawliau, rhyddid nac egwyddorion newydd, ond yn hytrach yn rhestru hawliau ac egwyddorion sydd eisoes yn cael eu hamddiffyn gan gyfraith yr UE.

---

¹ [Charter of Fundamental Rights of the EU Right by Right Analysis](#) 5.12.2017

Bae Caerdydd • Cardiff Bay

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:

Caerdydd • Cardiff

0300 0604400

CF99 1NA

YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- Mae Llywodraeth y DU yn nodi bod y Siarter ond yn berthnasol i Aelod-wladwriaethau ar hyn o bryd wrth 'weithredu o fewn cwmpas cyfraith yr UE'.
- Mae Llywodraeth y DU yn dadlau na fydd dileu'r Siarter yn effeithio ar yr hawliau y mae unigolion eisoes yn elwa ohonynt gan nad y Siarter yw ffynhonnell yr hawliau hynny.

Mae'r ddogfen Right by Right Analysis yn awgrymu y bydd Deddf Hawliau Dynol 1998 a'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol yn hanfodol ar gyfer sicrhau bod hawliau'r Siarter yn parhau i gael eu hamddiffyn ar ôl ymadael â'r UE.

Dyma faterion sydd angen ystyriaeth ofalus. Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i geisio sicrwydd am hawliau unigol dros y misoedd nesaf. Byddwn hefyd yn parhau i drafod y materion hyn gyda'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.

Peidio llithro yn ôl: sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu sicrhau nad yw hawliau a rhwymedigaethau presennol (yn enwedig safonau cydraddoldeb a hawliau dynol mewn cymhwysedd datganoledig) yn cael eu herydu neu eu dileu o ganlyniad i Brexit.

Mae hawliau dynol yn rhan o DNA Llywodraeth Cymru. Yn ogystal â'r gofyniad presennol i weithredu'n unol â chyfraith yr UE, mae Deddf Llywodraeth Cymru 2006 hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i Lywodraeth Cymru weithredu yn gydnaws â "hawliau'r Confensiwn", fel sy'n cael eu hadlewyrchu yn Neddf Hawliau Dynol 1998, ac yn yr un modd ni all y Cynulliad ddeddfu mewn ffordd sy'n anghydnaws â'r hawliau hynny. Bydd y ddeddfwriaeth hon yn parhau i ddylanwadu ar ein holl waith wrth i ni ymadael, ac mae hynny'n gwbl gywir.

Cred Llywodraeth Cymru bod y systemau sy'n rhan o'r Ddeddf Hawliau Dynol yn ffordd bwysig a phriodol i bobl Cymru herio anghydraddoldeb ac anghyfiawnder ac mae hawliau'r Confensiwn sydd wedi'u cynnwys yn y Ddeddf honno, yn gwbl gywir, yn parhau i ddylanwadu ar ei pholisïau, deddfwriaeth a phenderfyniadau. O ganlyniad rydym wedi parhau i wrthwynebu'n sylfaenol unrhyw ymgais i dynnu yn ôl o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol neu ddiddymu Deddf Hawliau Dynol 1998.

Pan gyhoeddodd Llywodraeth y DU ei Phapur Gwyn 'The Future Relationship between the United Kingdom and the European Union' ar 12 Gorffennaf 2018 felly, roeddem yn croesawu'r ffaith ei fod yn cadarnhau bod y DU wedi ymrwymo i fod yn aelod o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol.²

Mae Deddf Llywodraeth Cymru 2006 hefyd yn cynnwys darpariaeth yn ymwneud â rhwymedigaethau rhyngwladol y tu hwnt i hawliau'r Confensiwn, ac rydym yn parhau i ymrwymo i adlewyrchu egwyddorion ein rhwymedigaethau rhyngwladol yn ein polisïau, deddfwriaeth a phenderfyniadau.

Enghraifft o'r ymrwymiad hwn yw Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 sy'n gosod dyletswyddau ar bersonau sy'n arfer swyddogaethau dan y Ddeddf i ystyried Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Plant ac Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn. Yn yr un modd, roedd Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â rhoi mwy o effaith yng

---

² [The Future Relationship between the United Kingdom and the European Union](#) – 12.07.2018, Tudalen 52

Nghymru i hawliau a rhwymedigaethau sydd wedi'u nodi yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn atgyfnerthu ein penderfyniad i gynnal a datblygu ein hymrwymiad at gydraddoldeb drwy osod dyletswydd gyfreithiol ar gyrrff cyhoeddus penodol i osod a chyhoeddi amcanion llesiant, sy'n cyfrannu cymaint â phosib i gyflawni nodau llesiant, gan gynnwys Cymru fwy cyfartal. Bydd y camau gweithredu hyn yn helpu i sicrhau bod cydraddoldeb a hawliau dynol yn cael eu hamddiffyn yng Nghymru.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carwyn Jones', written in a cursive style.

CARWYN JONES